

*Момот Лідія Миколаївна,
Національний університет «Острозька академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Контроль виступає невід'ємною складовою навчання іноземної мови і є органічно інтегрованим у цю систему. На відміну від власне вивчення іноземної мови, метою якого є формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, завданням контролю передусім є визначення та оцінювання рівня їх сформованості. Перед учителем стоїть завдання так організувати навчальний процес, щоб контроль природно включався в систему навчання як обов'язковий функціональний компонент, який забезпечує його цілеспрямованість та об'єктивність. Використовуючи традиційні форми і методи контролю, вчителі повинні знайомитись з досвідом педагогів-новаторів та результатами їх досліджень. Використовуючи цей досвід, вони повинні шукати нові ефективні методи контролю. Однією з найбільш ефективних форм контролю при навчанні іноземної мови на сьогоднішній день є тестовий контроль.

Мета даної статті полягає у висвітленні функціонального призначення та ефективності тестового контролю у навчанні іноземних мов. Серед основних дослідницьких завдань у розкритті теми є: аналіз умов ефективного застосування тестового контролю при навчанні іноземних мов; характеристика особливостей тестів в залежності від видів контролю.

Проблема розробки тестів та їх застосування в практиці навчання іноземних мов досліджували вчені С. Ніколаєва [3], О. Петрашук [4; 5], С. Фоломкіна [7], Н. Задорожня [1] та інші. У своїх дослідженнях вони проаналізували методика складання тестових завдань, висвітлили ефективність застосування тестів для контролю різних видів мовленнєвої діяльності: говоріння, письма, аудіювання та читання. Проте недостатньо вивченим залишається питання особливостей використання тестування для різних видів контролю: поточного, тематичного, рубіжного та підсумкового, що й зумовлює актуальність дослідження.

Тестовий контроль або тестування як термін означає у вузькому значенні використання і проведення тесту, і в широкому – як сукупність етапів планування, складання і випробовування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту [3: 272]. За визначенням С. Фоломкіної, під тестом розуміються завдання, що мають специфічну організацію, яка дозволяє всім студентам чи учням працювати одночасно в однакових умовах і записувати виконання символами [7: 12]. Завдання тестів завжди мають однозначне рішення, визначення правильності відповіді здійснюється по заготовленому ключу. Застосування тестів при контролі доцільне тому, що вони задають напрям розумової діяльності тестованих.

Тестування у навчанні іноземної мови проводиться для виявлення рівня досягнення в певному виді діяльності, визначення труднощів в оволодінні тим або іншим видом мовленнєвої діяльності і можливих способів їх подолання. Основна відмінність тесту від традиційної контрольної роботи полягає у тому, що він завжди припускає вимірювання. Тому оцінка, що виставляється за підсумками тестування, відрізняється більшою об'єктивністю і незалежністю від можливого суб'єктивізму вчителя.

У навчанні іноземних мов застосовується лінгводидактичне тестування. Основними показниками якості лінгводидактичного тесту є наступні його характеристики: валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економічність. Валідність тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іншомовними мовленнєвими навичками і вміннями. Надійність тесту визначається стабільністю його функції як інструмента вимірювання. Диференційна здатність – характеристика тесту, яка вказує на здатність даного тесту виявляти встигаючих і невстигаючих тестованих, тобто з достатнім і недостатнім рівнем володіння іншомовними навичками і вміннями. Під практичність розуміється простота організації проведення тестування в різних умовах і легкість перевірки відповідей та визначення результатів. Економічність тесту передбачає мінімальні витрати часу, зусиль і коштів на його підготовку [2: 257].

Для докладнішого розуміння принципів організації та проведення таких тестувань, варто охарактеризувати кожен із видів тестового контролю, оскільки вони мають свої особливості. Поточний тестовий контроль відбувається систематично на заняттях у процесі навчання з метою отримання вчителем інформації про успішність засвоєння учнями іншомовного матеріалу та формування у них навичок та умінь мовлення, а також інформації про доцільність застосування

тих чи інших прийомів навчання. Результати, отримані вчителем в ході поточного контролю, дозволяють стежити за ефективністю процесу навчання і своєчасно коригувати недоліки. В тестах переважають тестові завдання, спрямовані на перевірку окремої навички чи вміння, відповіді – здебільшого вибіркові. Тести розробляються самим вчителем відповідно до мети контролю [5: 12].

Найбільш складним за організацією та проведенням є підсумковий тестовий контроль. Підсумковий контроль здійснюється в кінці кожного навчального року. Для проведення підсумкового контролю можуть бути запропоновані тести двох рівнів складності. Доцільність дворівневого тестування можна пояснити тим, що успішність оволодіння іноземною мовою на тому чи іншому рівні у значній мірі залежить від таких суб'єктивних факторів як індивідуально-психологічні особливості учнів, що впливають на цей процес, та попередня підготовка кожного конкретного учня з іноземної мови [4: 3].

Модернізація системи шкільної освіти і запровадження зовнішнього незалежного оцінювання для учнів-випускників викликає особливу увагу до тестування як форми контролю знань. Вчителі повинні постійно практикувати тестові завдання у навчанні, слідкувати за тим, щоб підготовлені ними завдання для контролю відповідали комплексу тих завдань, що пропонуються на зовнішньому незалежному оцінюванні.

Отже, варто відзначити, що успіх у навчанні іноземної мови багато в чому залежить від того, в якому ступені якість знань учнів знаходиться у полі зору вчителя і яка увага надається профілактиці помилок. Велику користь може принести перевірка знань відразу всіх учнів у формі тестування. Тестовий контроль є ефективною формою контролю, яка відповідає цілям контролю і вимогам, що висуваються до нього, а також забезпечує ефективну реалізацію усіх його функцій у процесі навчання іноземної мови. Кожен із видів тестового контролю має свої специфічні особливості, які необхідно враховувати під час підготовки тестів.

Список літератури:

1. Задорожня Н. З досвіду тестування учнів середньої школи з іноземної мови / Н. Задорожня // Іноземні мови. – 1995. – № 3-4. – С. 20-24.
2. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах / [За ред. Л. Панова., І. Андрійко, С. Тезікова]. – К., 2010. – 328 с.
3. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / [За ред. С. Ніколаєвої]. – К., 1999. – 318 с.

4. Петрашук О. Принципи та функції стандартизованого контролю у навчанні іноземної мови в середніх навчальних закладах / О. Петоашук // Іноземні мови. – 1997. – № 2. – С. 3-4.

5. Петрашук О. Тестовий контроль у навчанні письма учнів середньої загальноосвітньої школи / О. Петрашук // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 11-14.

6. Труханова Т. Особливості організації контролю у навчанні англійської мови у школах / Т. Труханова // Наукові записки: Філологічні науки. – Кіровоград, 2010. – Вип. 89 (2). – С. 251-255.

7. Фоломкина С. Тестирование при изучении иностранного языка / С. Фоломкина // Иностранные языки в школе. – 1986. – № 2. – С. 12-16.